

Kommunstyrelsen

Riktlinjer för idéburen stadsförbättring. Kontors- yttrande från trafikkontoret.

Detta är ett svar från trafikkontoret till stadsledningskontorets remiss om riktlinjer för idéburen stadsförbättring (Dnr 319-754-2013). Då remisstiden var kort har kontoret svarat i form av ett kontorsyttrande som kommer att anmälas i trafik- och renhållningsnämnden. Kontoret lämnar följande synpunkter på riktlinjerna med utgångspunkt primärt från den möjliga påverkan på gatumark.

Inledning

Trafikkontoret ställer sig positivt till målen bakom idéburen stadsförbättring. Den ger möjlighet till mer inflytande för medborgare över deras närmiljö, men även att dela ansvaret för den offentliga miljön. Kontoret menar att detta kan vara ett bra sätt att engagera stockholmarna i en diskussion kring de svåra avvägningar som sker inför beslut om användning av det begränsade gatuutrymmet, som beskrivs i Framkomlighetsstrategin. Den enas ”förbisedda asfaltsyta” är den andras parkeringsplats och en bredare diskussion om hur ytorna bäst ska användas i den växande staden är välkommen.

Det finns goda erfarenheter av tillfälliga eller temporära installationer på annat håll i världen. New York är kanske det främsta exemplet, där omfördelning av gatuutrymme har skett till förmån för bl.a. gångtrafik, sittplatser och informella torg med hjälp av små medel. Resultaten är positiva, 72 procent av New York-borna är mycket nöjda. Det finns även andra positiva effekter. I ett fall i stadsdelen Brooklyn ökade omsättningen i butiker intill en sådan torgbildning med 172 procent¹.

Trafikkontoret
TrafikplaneringFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 261 24
Växel 08-508 272 00
daniel.firth@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

---

¹ *Sustainable Streets: 2013 and Beyond*. New York City Department of Transportation 2013.

Trafikkontorets kommunikation med stockholmare

Gaturummet utgör en kommunal service som i stort sett alla medborgare kommer i kontakt med varje dag. Trafikkontoret har redan en välutvecklad dialog med stockholmarna kring verksamheten. Cirka 200 ärenden i veckan mottas via synpunktsportalen. Kvalitén och effektiviteten i medborgardialogen väntas förbättras när kontorets nya app ”tyck till” lanseras 2014.

En hel del av synpunkterna som mottas idag faller inom ramen för idéburen stadsförbättring även om de flesta gäller driftfrågor eller permanenta förändringar av trafikmiljön. Det förekommer även förslag till medfinansiering av t.ex. hastighetsdämpande åtgärder. Det blir viktigt att tydliggöra att syftet med idéburen stadsförbättring ska vara både tidsbegränsad och nydanande samt att resultaten ska vara förenliga med kommunfullmäktiges mål. Medborgarnas förväntningar på förverkligande av idéer måste balanseras mot andra utmaningar såsom det begränsade gaturummet och en begränsad budget.

Riktlinjerna får gärna förtydliga stadens roll i idéburen stadsförbättring. Arbetet med ”tactical urbanism” i New York och flera andra nordamerikanska städer utgår ifrån privat finansiering där det offentliga roll främst är en lotsfunktion.

Prioritering av idéer

Det blir viktigt att värdera inkomna idéer tillsammans med andra liknande och kanske intilliggande uppdrag. Detta kan i bästa fall skapa synergieffekter, men förutsätter ett utvecklat samarbete mellan förvaltningar och bolag för att skapa bästa möjliga nytta.

Före genomförande av en idé bör förväntat resultat beaktas. Hur intressant är det för invånare och besökare? Hur svårt eller enkelt är det att genomföra utifrån trafik och andra behov och önskemål i offentliga rum? Utifrån säkerhet, trygghet och tillägg i stadsmiljön överlag? Det blir också mycket viktigt att beakta påverkan på för drift och underhåll.

I flera andra städer med lyckade projekt krävs även förankring med andra intressenter i området. Kontoret anser att lokalt stöd och finansiering blir viktigt i en värdering av inkomna förslag.

Nya partnerskap och regelverk

Erfarenhet från lyckade satsningar i San Francisco, och även mindre lyckade satsningar i Boston, är att ett nära samarbete med en lokal sponsor är en viktig framgångsfaktor. I San Franciscos fall har omfattande rutiner och riktlinjer utvecklats² där en lokal aktör – ofta en butiks- eller kaféinnehavare – söker tillstånd och sedan står för en del av byggkostnaden och ansvarar för drift och underhåll. Detta liknar kontorets rutiner för t.ex. uteserveringar. En viktig skillnad är dock att platsen ska vara öppen för alla och får inte reserveras för butikens eller kaféets kunder.

Staden har dock erfarenhet av projekt där extern finansiering på offentlig/allmän plats har inneburit framtida gränsdragningsproblem. Ska extern finansiering användas bör sådana aspekter vara tydligt klarlagda och dokumenterade. Det är lättare inom områden där det finns en tydligt reglerande lagstiftning, som gäller lika för staden och andra aktörer, och där staden agerar uteslutande som fastighetsägare eller bolag och alltså inte agerar myndighet och tillståndsgivare.

Upplåtelse av offentlig plats regleras enligt ordningslagen och avgift enligt Avgiftslagen kan - och ska - tas ut. Villkoren för upplåtelsen av offentlig plats är delvis fastställda av kommunfullmäktige (exempelvis taxa) och delvis fastställda i policybeslut i trafik- och renhållningsnämnden i form av riktlinjer. Inom ramen för ordningslagen och kommunfullmäktige- och nämndbeslut ska likabehandling råda. Taxan ska, i enlighet med ordningslagen, sättas bl.a. med hänsyn tagen till ”nyttjarens fördel” och ”kommunens kostnader”. Det är inom detta ramverk som tillstånd ges för exempelvis uteserveringar, byggetableringar, kiosker och andra upplåtelser av offentlig plats. Kommunen får inte ta ut någon annan ersättning än den fastställda taxan när en aktör erhåller tillstånd för att ianspråka offentlig plats. Brukaravtal är en möjlig avtalsform som kan undersökas i specifika fall. En förening eller organisation som åtar sig att anordna aktivitet på en viss plats återkommande kommer dock att behöva polistillstånd i någon form. Då måste hänsyn tas till det gällande regelverket och den

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 261 24
Växel 08-508 272 00
daniel.firth@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

---

² Parklet Manual. City of San Francisco 2013

aktuella lagstiftningen. På kvartersmark finns dock en större
möjlighet för staden att agera flexibelt.

Per Anders Hedkvist
Förvaltningschef

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 261 24
Växel 08-508 272 00
daniel.firth@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se